

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РАДА
НАСТУПНЕ ПОКОЛІННЯ

РАДА ВЕРХОВНА
РАДА УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ (відповідно до норм Закону України «Про публічні консультації»)

Верховною Радою України 20 червня 2024 р. 282 голосами «ЗА» прийнято в другому читанні та в цілому Закон України «Про публічні консультації» (законопроект реєстр. № 4254), який був підготовлений Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування до розгляду парламентом у другому читанні¹.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до його положень і можуть бути корисними народним депутатам України, їх помічникам-консультантам, працівникам Апарату Верховної Ради України, іншим суб'єктам проведення публічних консультацій та заінтересованим сторонам.

Методичні рекомендації розроблені Програмою USAID «РАДА: наступне покоління» в рамках реалізації проекту «Модельний комітет» у співпраці з Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Авторка-упорядник: д.держ.упр., проф. Наталія Васильєва.

Документ став можливим завдяки підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку. Його зміст є виключною відповідальністю автора і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.

---

¹ Закон набирає чинності через 12 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні. Протягом 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні Кабінет Міністрів України й органи місцевого самоврядування мають вжити заходи щодо прийняття та/або оновлення нормативних актів, що впливають із цього Закону, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з набранням чинності цим Законом.

ЗМІСТ

Характеристика публічних консультацій.....	5
Принципи публічних консультацій.....	9
Алгоритм проведення публічних консультацій	11
Форми публічних консультацій.....	16
Висновки та рекомендації.....	27
Додатки.....	29
<i>Додаток 1</i> План проведення публічних консультацій.....	29
<i>Додаток 2</i> Консультаційний документ.....	32
<i>Додаток 3</i> Звіт про результати проведення публічних консультацій	38
<i>Додаток 4</i> Щорічний звіт про проведення публічних консультацій	42

ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Публічні консультації є невід'ємною частиною повноцінного процесу формування публічної політики: визначення проблеми – розробка політики – ухвалення політики – впровадження політики, завдяки чому стейкхолдери отримують можливість брати участь в управлінні державними справами, здійсненні місцевого самоврядування та впливати на формування цієї політики.

Як процес комунікацій публічні консультації сприяють максимальному залученню всіх зацікавлених сторін до обговорень щодо вирішення певного проблемного питання з метою отримання різних точок зору, у тому числі інноваційних ідей, пропозицій та зауважень, зворотнього зв'язку з оцінки позитивних і негативних ефектів від прийняття та впровадження нормативно-правового акта, вивчення й врахування різних потреб та інтересів тощо.

Публічна консультація – це етап постановки проблеми, розроблення, формування чи реалізації державної політики, вирішення питання місцевого значення, у ході якого суб'єкт проведення публічної консультації збирає, опрацьовує пропозиції заінтересованих сторін щодо предмета публічної консультації та оприлюднює результати аналізу таких пропозицій.

Предметом публічної консультації є питання, що виникло на етапі постановки проблеми, розроблення, формування чи реалізації державної політики у відповідній сфері, здійснення місцевого самоврядування (в тому числі на етапі обрання одного з альтернативних варіантів розв'язання проблеми, підготовки проекту акта), щодо якого суб'єкт проведення публічної консультації пропонує заінтересованим сторонам під час публічних консультацій надати свої пропозиції.

Суб'єктом проведення публічних консультацій є орган, що забезпечує формування державної політики, вирішення питань місцевого значення та/або є розробником відповідного проекту акта.

Публічні консультації є важливим інструментом, за допомогою якого суб'єкт їх проведення може зібрати достатньо корисної інформації для ухвалення політики чи розробки нормативно-правового акта, підвищити ефективність регулювання через запровадження єдиних стандартів ухвалення рішень, а також покращити підзвітність і процес проведення постзаконодавчого контролю.

Їх проведення покращує поінформованість всіх заінтересованих сторін про предмет обговорення, підвищує якість і легітимність розроблення та прозорість ухвалення нормативно-правових актів, рівень довіри до суб'єкта проведення публічних консультацій.

Публічні консультації **не проводяться** з питань, що стосуються суспільних відносин та пов'язані з:

– призначенням загальнодержавних і місцевих виборів, всеукраїнського та

місцевих референдумів;

– внесенням місцевої ініціативи, проведенням громадських слухань, загальних зборів громадян відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

– здійсненням заходів щодо забезпечення обороноздатності та національної безпеки України, оголошенням стану війни й укладенням миру, проведенням загальної або часткової мобілізації, введенням в Україні або в окремих її місцевостях воєнного стану, застосуванням Збройних Сил України й інших утворених відповідно до законів України військових формувань, наданням військової допомоги іншим державам, направленням підрозділів Збройних Сил України до іншої держави чи допуском підрозділів збройних сил інших держав на територію України, проведенням антитерористичних операцій та іншими невідкладними питаннями забезпечення обороноздатності держави;

– забезпеченням здійснення зовнішньої політики;

виникають відповідно до Бюджетного кодексу України, а також

під час підготовки проекту акта:

– індивідуальної дії, організаційно-розпорядчого характеру;

– про утворення і діяльність консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворення і припинення державних органів, органів місцевого самоврядування;

– Центральної виборчої комісії з питань організації підготовки та проведення виборів і референдумів;

– пов'язаного з підписанням, ратифікацією, затвердженням, прийняттям міжнародного договору України або приєднанням до нього, припиненням чи зупиненням його дії;

– щодо надання гуманітарної допомоги іноземним державам у зв'язку з ліквідацією наслідків стихійного лиха;

– у сфері державного регулювання ринків фінансових послуг;

– що містить директиви, вказівки та технічні завдання для участі делегацій України, Кабінету Міністрів України, державних органів і представників України, Кабінету Міністрів України, державних органів у заходах міжнародного характеру;

– у частині положень, що містять інформацію з обмеженим доступом відповідно до вимог законів України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації»;

– регуляторних актів відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Без проведення публічних консультацій допускається розроблення та прийняття проекту акта з питання запобігання:

– виникненню надзвичайних ситуацій, ліквідації їх наслідків;

– виникненню і ліквідації загроз життю, здоров'ю, свободі та безпеці людини.

Інформація щодо необхідності прийняття проекту акта без проведення публічних консультацій, відповідне обґрунтування та текст самого акта оприлюднюються у день його прийняття шляхом розміщення відповідної інформації на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта, що є розробником проекту акта.

Суб'єктом проведення публічних консультацій є:

- народний депутат України та комітет Верховної Ради України;
- Кабінет Міністрів України, міністерство, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади;
- органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування;
- державні колегіальні органи, що забезпечують формування та/або реалізують державну політику;
- Національний банк України;
- інші державні органи, підприємства, установи, організації, саморегульвні організації під час виконання ними владних повноважень відповідно до закону.

Суб'єкт проведення публічних консультацій зобов'язаний:

- 1) здійснювати планування проведення публічних консультацій;
- 2) забезпечувати інформування заінтересованих сторін про їх проведення;
- 3) дотримуватися принципів і порядку проведення публічних консультацій;
- 4) здійснювати моніторинг процесу проведення публічних консультацій.

Заінтересованими сторонами виступають особи:

- 1) на яких вплине прийняття рішення;
- 2) прав, свобод, інтересів чи обов'язків яких стосується рішення;
- 3) інші, які виявили бажання брати участь у публічних консультаціях.

До таких осіб належать громадяни України, громадські об'єднання, професійні й творчі спілки та їх об'єднання, благодійні і релігійні організації, асоціації органів місцевого самоврядування, органи самоорганізації населення, непідприємницькі товариства, суб'єкти господарювання, їх об'єднання, організації роботодавців, їх об'єднання, саморегульвні організації та інші особи.

Заінтересовані сторони мають право:

- отримувати від суб'єктів проведення публічних консультацій, їх посадових осіб інформацію (матеріали публічних консультацій), необхідну для участі в публічних консультаціях, крім інформації з обмеженим доступом, а також звіт про результати проведення публічних консультацій;
- подавати суб'єкту проведення публічних консультацій пропозиції щодо предмета публічних консультацій відповідно до вимог, визначених законом.

Матеріали публічної консультації – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена у процесі проведення публічної консультації чи була підставою для її проведення.

Пропозиції публічних консультацій – пропозиції, зауваження, коментарі, висновки, відповіді на запитання, висловлені заінтересованими сторонами під час публічних консультацій.

Програмний документ – концепція, стратегія, програма, план заходів, інший стратегічний або програмний документ, прийняття якого передбачено законом або спрямовано на підготовку чи реалізацію закону, іншого нормативно-правового акта.

Проведення публічних консультацій та їх координацію забезпечують структурні підрозділи або уповноважені особи, що відповідають за питання формування чи реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення та розроблення проектів актів.

ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Публічні консультації повинні проводитись з дотриманням **принципів ефективного управління**. Законом встановлені такі принципи, як: участі та відкритості, прозорості, доступності, підзвітності, дієвості, пропорційності.

Принцип участі та відкритості

заінтересовані сторони беруть участь у публічних консультаціях на всіх етапах постановки проблеми, розроблення, формування та реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення. Нікому не може бути відмовлено в участі у публічних консультаціях, крім випадків, передбачених законом. Суб'єкти проведення публічних консультацій мають активно залучати до публічних консультацій заінтересовані сторони, враховуючи рівноправну участь осіб різних статі й віку, осіб з інвалідністю, представників національних меншин, осіб, які перебувають у несприятливих умовах, вразливих чи соціально відчужених осіб, інших заінтересованих сторін.

Принцип прозорості

суб'єкт проведення публічних консультацій має оприлюднювати інформацію про: предмет публічних консультацій (у тому числі проект акта), стосовно якого проводяться публічні консультації; форму(и) проведення консультацій; перелік заінтересованих сторін, залучених до проведення публічних консультацій; результат проведення публічних консультацій.

Принцип доступності

суб'єкт проведення публічних консультацій обирає зручні для заінтересованих сторін час, місце, формат, умови проведення публічних консультацій. Під час підготовки матеріалів публічних консультацій забезпечується простота викладу для розуміння заінтересованими сторонами їх змісту, вживаються заходи для реалізації прав осіб з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком) на забезпечення розумним пристосуванням відповідно до індивідуальних потреб для безперешкодної участі у публічних консультаціях.

Принцип підзвітності

суб'єкт проведення публічних консультацій обов'язково звітує про врахування отриманих за результатами проведення публічних консультацій пропозицій з обґрунтуванням прийнятого рішення.

Принцип дієвості

публічні консультації проводяться на етапах постановки проблеми, розроблення, формування та реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення, коли заінтересовані сторони можуть

вплинути на формулювання проблеми, визначення шляхів її розв'язання, основних цілей, методів реалізації, показників ефективності та відповідні положення проектів актів.

Принцип пропорційності

форми проведення публічних консультацій, їх тривалість і кількість заходів мають відповідати ступеню впливу проекту акта, що є предметом публічних консультацій.

Ці принципи відповідають принципам, визначеним у Білій книзі щодо європейського урядування (White Paper on governance): відкритість, участь, підзвітність, ефективність, узгодженість, яких рекомендовано дотримуватись при проведенні консультацій із заінтересованими сторонами². А також 12 принципам доброго демократичного врядування, серед яких: представництво та участь, ефективність і результативність, відкритість та прозорість, відповідальність³.

---

² White Paper on governance, 25.07.2001. URL : <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/white-paper-on-governance.html#:~:text=The%20White%20Paper%20on%20Governance,of%20the%20Treaty%20of%20Lisbon>

³ 12 Principles of Good Governance. URL : <https://www.coe.int/en/web/good-governance/12-principles>

АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Публічні консультації повинні проводитись за **алгоритмом**, коли суб'єкт проведення⁴ публічних консультацій:

1. Складає план проведення публічних консультацій (*додаток 1*) і консультаційний документ (*додаток 2*).

Проведення консультацій розпочинається з дня оприлюднення консультаційного документа на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта їх проведення, і завершується у строки, визначені у консультаційному документі.

У разі проведення консультацій на етапі розроблення проекту акта до консультаційного документа додається проект цього акта (за наявності) та інші матеріали, які є підставою для його розроблення.

2. Оприлюднює консультаційний документ на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на своєму офіційному веб-сайті.

Органи виконавчої влади та державні колегіальні органи для проведення електронних консультацій і оприлюднення документів використовують виключно онлайн-платформу⁵ для публічних консультацій з одночасним розміщенням на своєму офіційному веб-сайті гіперпосилання на відповідну сторінку онлайн-платформи для публічних консультацій.

Інші суб'єкти проведення публічних консультацій використовують онлайн-платформу для публічних консультацій та/або свій офіційний веб-сайт з розміщенням на ньому гіперпосилання на відповідну сторінку онлайн-платформи для публічних консультацій.

3. Інформує заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій.

Суб'єкт проведення публічних консультацій оприлюднює консультаційний документ у визначеному Законом порядку. Інформування про оприлюднення консультаційного документа може здійснюватися через засоби масової інформації, соціальні мережі, на дошках оголошень, в інший зручний для населення спосіб.

З метою інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій на онлайн-платформі ведеться Інформаційна база заінтересованих сторін, яка формується за зверненнями заінтересованих сторін. Ця інформація є відкритою.

---

⁴ крім народного депутата України та комітету Верховної Ради України.

⁵ до створення технічних можливостей для проведення електронних консультацій на онлайн-платформі для публічних консультацій електронні консультації проводяться суб'єктами проведення публічних консультацій на їхніх веб-сайтах та/або веб-сторінках у соціальних мережах.

4. Проводить заходи в рамках публічних консультацій.

Строк проведення публічних консультацій обчислюється з дня оприлюднення консультаційного документа чи отримання заінтересованою стороною звернення суб'єкта проведення публічних консультацій (у разі проведення адресних консультацій).

Особливості порядку проведення публічних консультацій:

народними депутатами України

Публічні консультації можуть проводитись щодо законопроекту до його внесення на розгляд Верховної Ради України. На електронні консультації виноситься законопроект, пояснювальна записка та порівняльна таблиця до нього (у разі внесення законопроекту про внесення змін до законів).

Законопроект, підготовлений народним депутатом України, оприлюднюється на офіційному веб-сайті народного депутата України та/або його веб-сторінці у соціальній мережі з одночасним розміщенням на онлайн-платформі для публічних консультацій гіперпосилання на відповідну сторінку.

Строк проведення публічних консультацій обчислюється з дня оприлюднення законопроекту, пояснювальної записки та порівняльної таблиці до нього (у разі внесення законопроекту про внесення змін до законів). Строк проведення визначається народним депутатом України та не може становити менше 15 робочих днів, якщо інше не передбачено законом або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Народний депутат України може прийняти рішення про продовження визначеного ним строку проведення публічних консультацій.

За результатами проведення публічних консультацій складається звіт, в якому зазначаються пропозиції, що надійшли під час проведення публічних консультацій. Звіт оприлюднюється на офіційному веб-сайті народного депутата України та/або його веб-сторінці у соціальній мережі з одночасним розміщенням на онлайн-платформі для публічних консультацій гіперпосилання на відповідну сторінку не пізніше 30 робочих днів після дня завершення публічних консультацій.

комітетом Верховної Ради України, який визначено головним з підготовки та попереднього розгляду відповідного законопроекту

Публічні консультації можуть проводитись щодо законопроектів, внесених на розгляд Верховної Ради України та прийнятих в першому читанні за основу. Рішення про проведення публічних консультацій та форму їх проведення приймається комітетом під час ухвалення висновку за наслідками підготовки законопроекту до розгляду в першому читанні відповідно до статті 111 Регламенту Верховної Ради України.

На електронні консультації виносяться законопроект та пояснювальна записка до нього, які оприлюднюються на офіційному веб-сайті Верховної Ради України та/або комітету з одночасним розміщенням на онлайн-платформі для публічних консультацій гіперпосилання на сторінку відповідного веб-сайту.

Публічні консультації щодо законопроекту розпочинаються не пізніше дня, наступного за днем прийняття такого законопроекту в першому читанні за основу. Строк проведення консультацій щодо законопроекту обчислюється з дня його прийняття за основу та становить 12 календарних днів. У разі прийняття Верховною Радою України рішення про скорочення строків подання пропозицій і поправок до законопроекту, що готується до другого читання, строк проведення комітетом публічних консультацій щодо такого законопроекту становить 5 календарних днів.

Пропозиції заінтересованих сторін, отримані за результатами проведення публічних консультацій щодо законопроекту, доводяться до відома народних депутатів України – членів відповідного комітету. За результатами проведення публічних консультацій комітет складає звіт, в якому зазначаються пропозиції, що надійшли під час проведення публічних консультацій. Такий звіт оприлюднюється на офіційному веб-сайті Верховної Ради України та/або відповідного комітету не пізніше 30 робочих днів після дня завершення публічних консультацій.

Технічний супровід публічних консультацій, які проводяться комітетами Верховної Ради України, забезпечує Апарат Верховної Ради України з урахуванням особливостей, визначених Регламентом Верховної Ради України та Законом України «Про комітети Верховної Ради України».

іншими суб'єктами

Порядок організації проведення публічних консультацій органами виконавчої влади визначається Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування – відповідною місцевою радою, з дотриманням вимог Закону України «Про публічні консультації». Забезпечення проведення публічних консультацій Кабінетом Міністрів України здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Строк проведення публічних консультацій визначається суб'єктом їх проведення з урахуванням складності питання, терміновості, пріоритетності, строків виконання завдань, необхідності проведення публічного обговорення та не може становити менше 15 робочих днів, якщо інше не передбачено законом або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Суб'єкт проведення публічних консультацій може прийняти рішення про продовження визначеного ним строку їх проведення.

Публічні консультації не проводяться органами місцевого самоврядування менше ніж за 15 днів до початку виборчого процесу

чергових, позачергових або повторних місцевих виборів і під час виборчого процесу таких виборів.

5. Оприлюднює на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на власному офіційному веб-сайті отримані під час публічних консультацій пропозиції.

Процедура подання пропозицій заінтересованими сторонами:

1) Обов'язково вказуються дані заінтересованих сторін:

– фізичні особи: прізвище, ім'я, по батькові, контактні дані для зв'язку (електронна адреса, номер телефону);

– юридичні особи: найменування, місцезнаходження, код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, дані контактної особи для зв'язку (прізвище, ім'я, по батькові, електронна адреса, номер телефону).

2) **Не підлягають** оприлюдненню та розгляду пропозиції, які:

– містять заклики, спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету й територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права та свободи людини, здоров'я населення, а також ненормативну лексику;

– подані без зазначення персональних даних про особу, що їх надала;

– не стосуються предмета публічної консультації.

3) Отримані пропозиції оприлюднюються на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій не пізніше 5 робочих днів з дня їх надходження.

Якщо публічні консультації проводяться шляхом надання відповідей на запитання, то такі відповіді оприлюднюються у формі відкритих даних з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

Оприлюднення персональних даних відбувається з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних» та у формі відкритих даних.

6. Аналізує пропозиції, отримані під час публічних консультацій.

Пропозиції вивчаються та аналізуються суб'єктом проведення публічних консультацій. На розгляд пропозицій, що надійшли під час публічних консультацій, не поширюються вимоги Закону України «Про звернення громадян».

Індивідуальні відповіді щодо результатів розгляду пропозицій публічних консультацій не надаються та не надсилаються заінтересованим сторонам.

7. Складає та оприлюднює звіт про результати проведення публічних консультацій (додаток 3), доопрацьований проект акта (за наявності) на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на власному офіційному веб-сайті.

Звіт про результати проведення публічних консультацій та доопрацьований за результатами проведення публічних консультацій проект акта оприлюднюється на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій не пізніше 30 робочих днів після дня завершення консультацій. До звіту включається інформація про всі заходи, проведені в рамках консультацій.

Матеріали публічних консультацій архівуються та зберігаються на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій не менше ніж 5 років з дня завершення проведення публічних консультацій.

Водночас, має проводитись моніторинг процесу проведення публічних консультацій. Не пізніше 31 березня року, наступного за звітним, на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій має оприлюднюватись щорічний звіт про проведення публічних консультацій (додаток 4)⁶.

Наслідки порушення порядку проведення публічних консультацій або їх не проведення:

- розгляд і прийняття проектів актів, щодо яких не було проведено публічні консультації, відкладаються до завершення проведення публічних консультацій;
- прийняття нормативно-правового акту без проведення публічних консультацій або з порушенням порядку їх проведення може бути підставою для його скасування або визнання його нечинним судом.

---

⁶ Методичні рекомендації щодо порядку підготовки щорічного звіту про проведення публічних консультацій та його показників затверджуються Кабінетом Міністрів України.

ФОРМИ ПУБЛІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Публічні консультації бувають **формальними** та **неформальними**.

Міжнародний досвід проведення неформальних консультацій⁷:

 У **Сполученому Королівстві** неформальні консультації розглядаються як норма регуляторного процесу, що передує офіційним консультаціям відповідно до Кодексу практики щодо письмових консультацій.

 Уряд **Канади** заохочує регулюючі органи перед офіційними консультаціями проводити неофіційні консультації.

 В **Японії** за допомогою проведення неофіційних консультацій формується консенсус щодо кінцевого продукту.

 У **Сполучених Штатах Америки** неофіційні консультації сприймаються як порушення норм відкритості та рівного доступу, а в багатьох випадках як порушення акту про адміністративну процедуру, що вимагає рівного доступу для всіх зацікавлених сторін.

Публічні консультації можуть проводитись у трьох наступних формах:

- електронні консультації (обов'язкова форма);
- адресні консультації;
- публічне обговорення.

Публічні консультації можуть одночасно проводитись у різних формах, шляхом їх комбінування.

1) ЕЛЕКТРОННІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

оприлюднення консультаційного документа на онлайн-платформі для публічних консультацій та/або на офіційному веб-сайті суб'єкта проведення публічних консультацій щодо предмета консультацій.

Це обов'язкова форма проведення публічних консультацій щодо всіх проектів актів. Заінтересовані сторони, які беруть участь в електронних консультаціях, надсилають пропозиції на електронну адресу, зазначену в консультаційному документі, або розміщують їх у формі електронних коментарів, або надають відповіді на запитання на сторінці онлайн-платформи для публічних консультацій та/або офіційного веб-сайту суб'єкта проведення публічних консультацій, де здійснюється проведення електронних консультацій.

---

⁷ Background Document on Public Consultation / prepared by Delia Rodrigo, Administrator, and Pedro Andrés Amo, Consultant, Regulatory Policy Division, Public Governance and Territorial Development Directorate.

Онлайн-платформа для публічних консультацій

забезпечує:

- проведення електронних консультацій;
  - оприлюднення консультаційних документів та інших необхідних матеріалів;
  - подання заінтересованими сторонами пропозицій щодо предмета публічної консультації та оприлюднення цих пропозицій;
  - отримання заінтересованими сторонами інформації про хід розгляду поданих ними пропозицій;
  - оприлюднення звітів про результати проведення публічних консультацій;
- взаємодіє з офіційними веб-сайтами суб'єктів проведення публічних консультацій для обміну інформацією щодо публічних консультацій;
- виконує інші завдання щодо проведення публічних консультацій, відповідно до чинного законодавства.

Досвід Верховної Ради України та Міністерства юстиції України (до прийняття Закону)

Верховна Рада України

Громадське обговорення законопроектів – рубрики: сервіси; звернення громадян; електронні петиції; запит на публічну інформацію; обговорення законопроектів; запис на засідання.

Цифрові сервіси Верховної Ради України (електронний кабінет громадянина):
<https://itd.rada.gov.ua/idsrv/>

Інструкція користувача для реєстрації та входу до електронного кабінету громадянина: <https://itd.rada.gov.ua/idsrv/docs/registrationInstruction.pdf>

Обговорення законопроектів – рубрики: на обговоренні; закінчився термін; запропонувати обговорення; статистика щодо обговорення законопроектів (<https://itd.rada.gov.ua/services/pubd/?aname=statistics>)

Міністерство юстиції України

Обговорення нормативно-правових актів:

1. Електронні консультації з громадськістю (https://minjust.gov.ua/consultations/obgovorennya_norm_prav_aktiv/e-consultation): інформаційні повідомлення про проведення електронних консультацій із громадськістю; звіти про результати електронних консультацій з громадськістю; архіви повідомлень і звітів про проведення електронних консультацій із громадськістю (2015-2016 рр.).
2. Публічні громадські обговорення (<https://minjust.gov.ua/discuss>): інформаційні повідомлення про проведення публічного громадського обговорення проектів нормативно-правових актів; звіти про результати публічного громадського обговорення проектів нормативно-правових актів; архів звітів про результати

публічного громадського обговорення проектів нормативно-правових актів (2015-2016 рр.).

Приклади звіту про результати проведення електронних консультацій з громадськістю:

За період 15.10.2020-11.08.2023 рр. було проведено 110 електронних консультацій з громадськістю. До Міністерства юстиції України у встановлений в повідомленні про оприлюднення термін:

на 97 проектів нормативно-правових актів зауваження та пропозиції не надходили. Звіт про результати проведення електронних консультацій з громадськістю виглядає таким чином:

Міністерство юстиції України відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03 лист. 2010 р. № 996), 01 трав. 2023 р. оприлюднило на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України у рубриці «Консультації з громадськістю» підрубрики «Обговорення нормативно-правових актів» – «Електронні консультації з громадськістю» – «Інформаційні повідомлення про проведення електронних консультацій із громадськістю» проект закону України «Про внесення змін до законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» (проект Закону).

У повідомленні про оприлюднення було зазначено, що Міністерство юстиції України приймає зауваження та пропозиції до проекту закону до 31 трав. 2023 р. Зауваження та пропозиції до проекту закону у встановлений у повідомленні про оприлюднення термін (до 31 трав. 2023 р.) до Міністерства юстиції України не надходили.

на 13 проектів нормативно-правових актів надійшли зауваження та пропозиції, окремі з яких були враховані, частково враховані або не враховані. Звіт про результати проведення електронних консультацій з громадськістю виглядає таким чином:

Міністерство юстиції України відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03 лист. 2010 р. № 996), у період з 04 по 19 січ. 2021 р. оприлюднювало на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України у рубриці «Консультації з громадськістю» підрубрики «Обговорення нормативно-правових актів» – «Електронні консультації з громадськістю» – «Інформаційні повідомлення про проведення електронних консультацій із громадськістю» проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки» (проект розпорядження).

У повідомленні про оприлюднення було зазначено, що Міністерство юстиції України приймає зауваження та пропозиції до проекту розпорядження до 19 січ. 2021 р. В обговоренні проекту розпорядження взяли участь представники

Моніторингової Місії ООН з прав людини, Центру прав людини ZMINA, Інституту масової інформації, Платформи прав людини, Українського незалежного центру політичних досліджень, ГО «КримСОС», ГО «Громадський холдинг «Група впливу», ГО «Кримська правозахисна група», ГО «Донбас-СОС», ГО «Центр Соціальна Дія», ГО «Інсайт», БФ «Право на захист», БФ «Восток-СОС», БО «БФ «Стабілізейшен суппорт сервісез», зауваження та пропозиції яких частково враховано (інформаційна таблиця додається).

Міжнародний досвід

Великобританії

Електронні консультації проводяться через веб-сайт <https://www.gov.uk/>. Щоб консультаційні документи були зрозумілими для громадськості, при їх підготовці використовується проста й чітка англійська мова. Для уникнення ризику «втоми від консультацій», вони проводяться лише щодо питань, які дійсно цього потребують. На ефективність консультацій впливають рівень доступу зацікавлених сторін до Інтернету та якість інтернет сигналу, а також цифрова грамотність громадян. Якщо тематика консультації стосується потреб та інтересів осіб з інвалідністю, то розробляється механізм їх залучення, щоб такі особи мали змогу повноцінно взяти участь у консультації. На кожній веб-сторінці електронних консультацій учасникам надана можливість поділитися цією консультацією в соціальних мережах, що дозволяє залучити якомога більше заінтересованих сторін, перейти на веб-сторінки схожих за темою електронних консультацій, для більш детального розуміння обговорюваної теми, оформити підписку на отримання новин тощо.

Наприклад, е-консультація з питання «Регулювання теплових мереж: захист прав споживачів» (від Department for Energy Security & Net Zero, The Office of Gas and Electricity Markets (Ofgem)) була розпочата 4 серп. 2023 р. і тривала до 23:59 27 жовт. 2023 р.⁸. Консультація базується на політичних підходах, визначених у попередніх консультаціях, і проводиться з метою збору думок стосовно вимог захисту прав споживачів щодо прозорості інформації, ціноутворення, якості обслуговування, споживачів у вразливих обставинах, обсягу правил і того, як потрібно їх вводити тощо. Також обговорюється підхід Ofgem з впровадження та забезпечення виконання регулювання, в тому числі шляхом керівництва, моніторингу ринку, відповідності та правозастосування, забезпечення режиму відшкодування витрат. Очікується заінтересованість до консультації з боку групи споживачів, промисловості теплових мереж, забудовників, органів місцевої влади. На сторінці консультації представлені документи, та вказані способи реагування (проходження онлайн опитування). Для більш кращого розуміння обговорюваної теми надано посилання на сайти з питань: низьковуглецеві технології, захист прав споживачів, ліцензування та регулювання енергетичної галузі й інфраструктури.

---

⁸ Heat networks regulation: consumer protection. URL : <https://www.gov.uk/government/consultations/heat-networks-regulation-consumer-protection>

По завершенню консультації на сторінці публікуються результати її проведення⁹. Така звітність дозволяє учасникам не лише проаналізувати результати, а й зрозуміти наскільки впливовим був їх внесок, що суттєво мотивує їхню подальшу участь.

Республіки Хорватія

В 2009 р. Уряд прийняв *Кодекс консультацій із зацікавленою громадськістю щодо процедур ухвалення законів, інших нормативних актів та актів* й одночасно зобов'язав Управління асоціацій розробити *Керівні принципи застосування Кодексу* та програму систематичного навчання для координаторів консультування, які повинні були призначатися в органах державного управління та урядових установах.

На порталі <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/Dashboard> можна взяти участь у громадських консультаціях під час прийняття законів, інших нормативно-правових актів, дослідженнях, пройшовши декілька кроків:

1. Зареєструватися або відкрити обліковий запис користувача як фізична особа або організація/установа. Користувачі послуги e-Citizens можуть зареєструватися для e-Counseling, використовуючи цей обліковий запис через Національну систему ідентифікації та автентифікації.
2. Отримати на електронну адресу, зазначену під час реєстрації, повідомлення про відкриту консультацію, де вказано: назву і короткий зміст консультації; кінцевий термін, до якого можна залишити свій коментар, і граничний термін, коли орган державної влади планує опублікувати звіт про результати проведення консультації; посилання на саму консультацію.
3. Перейти за посиланням на консультацію та надати коментар.

Переглядати опубліковану інформацію про консультації, коментарі та звіти про її проведення можна без створення облікового запису користувача, зокрема за допомогою різних фільтрів пошуку.

Отже, **перевагами** електронних консультацій є: масштабність залучення заінтересованих сторін без прив'язки до фізичного їх розташування, можливість комбінувати інтерактивні інструменти, витрати лише з технічного адміністрування.

Водночас, існують певні **складнощі** з їх проведення: технічні обмеження долучення учасників, можливість «накручування» голосів, складність із ідентифікацією осіб, що взяли участь у публічних консультаціях.

2) АДРЕСНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

надсилання заінтересованим сторонам консультаційного документа, проведення опитування, анкетування.

---

⁹ Increasing the use of mediation in the civil justice system. URL : <https://www.gov.uk/government/consultations/increasing-the-use-of-mediation-in-the-civil-justice-system>

Адресні консультації проводяться додатково до електронних консультацій за рішенням суб'єкта проведення публічних консультацій з метою з'ясування позиції заінтересованих сторін щодо предмета публічних консультацій, зокрема в частині впливу на їхні інтереси. Для цього заінтересованим сторонам надсилається консультаційний документ, або проводиться опитування, анкетування.

Заінтересовані сторони надають свої пропозиції у строки та спосіб, визначені у консультаційному документі.

Досвід Модельного комітету Верховної Ради України (до прийняття закону)

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

З метою проведення належного аналізу ефективності Закону України «Про співробітництво територіальних громад» від 17 черв. 2014 р. №1508-VII Комітетом було розроблено Запит на інформацію до громадськості, що містив перелік запитань, які безпосередньо стосувалися ефективності реалізації цього Закону. В опитуванні брали участь громадяни, які володіють відповідними знаннями, професійною компетентністю та мали відповідний досвід, а тому могли висловити свою експертну думку та допомогти Комітету краще з'ясувати, чи позначилися передбачені Законом заходи на покращенні співробітництва територіальних громад. Респонденти мали можливість відповідати лише на питання, які стосувалися їхнього досвіду, надати інформацію про інші, не згадані в переліку, аспекти за даною тематикою. До уваги не бралась інформація, що не стосується аналізу ефективності Закону.

Платформою для збору інформації Комітет обрав вебзастосунок для адміністрування опитування Google Форми. Запит був відкритий для відповідей з 21 груд. 2022 р. до 10 лют. 2023 р. За вказаний період було отримано 83 відповіді на запит.

Результати відповідей учасників опитування були узагальнені за напрямками дослідження щодо: обізнаності про стан співробітництва територіальних громад; форм і напрямів співробітництва територіальних громад; ефективності співробітництва територіальних громад; впливу режиму воєнного стану на співробітництво територіальних громад; подальшого розвитку інституту співробітництва територіальних громад.

З дослідженням можна ознайомитись за посиланням: <https://internews.ua/storage/app/media/rang/PLS-results-State-building-committee.pdf>

Фінляндія

Публічні консультації включені в законотворчий процес. Після етапу нормативної підготовки урядовий законопроект розповсюджується серед зацікавлених сторін для коментарів. Консультації із зацікавленими сторонами відбуваються і на етапах попередньої підготовки та розробки нормативних документів. Урядові проекти актів надсилаються до Фінської ради з аналізу регуляторного впливу, а потім поширюються для консультацій.

Якщо запитуються коментарі до проекту урядової пропозиції, проекту указу або нормативно-правового акту, до запиту додається меморандум, що містить довідкові документи та будь-які інші матеріали, необхідні для розуміння змісту запропонованого закону. Електронні відповіді надаються через Lausuntopalvelu.fi. Запит на коментарі надсилається всім відомим ключовим зацікавленим сторонам і публікується, щоб інші зацікавлені сторони також могли коментувати.

Отже, **перевагами** адресних консультацій є: змога заглибитися в тему обговорення, отримати безпосередній відгук щодо питання, коментарі, критичні зауваження, з'ясувати деякі факти та думки, залучити до консультацій найбільш фахових експертів.

Водночас, існують певні **складнощі** з їх проведення: доступ заінтересованих сторін відбувається виключно на розсуд суб'єкта проведення публічних консультацій, залучення обмеженого кола осіб до публічних консультацій.

---

¹⁰ Comparative Analysis of European Practices On Public Consultations. URL : <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42965.pdf>

3) ПУБЛІЧНЕ ОБГОВОРЕННЯ

проведення публічних заходів – засідань у формі «круглих столів», слухань, конференцій, фокус-груп, зустрічей, інтернет- і відеоконференцій.

Публічне обговорення суб'єктами проведення публічних консультацій¹¹ проводиться додатково до електронних консультацій, якщо обговорюваний проект акта:

- 1) стосується конституційних прав, свобод та обов'язків громадян;
- 2) стосується інтересів територіальних громад, здійснення повноважень органів місцевого самоврядування;
- 3) запроваджує нове регулювання у певній сфері суспільних відносин, у зв'язку з чим у заінтересованих сторін виникають нові права або обов'язки, надаються пільги або встановлюються обмеження для цих сторін;
- 4) стосується питань фінансування, правового статусу, надання пільг чи встановлення обмежень для громадських об'єднань, професійних і творчих спілок або їх об'єднань, благодійних, релігійних організацій, асоціацій органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення, інших непідприємницьких товариств, суб'єктів господарювання, їх об'єднань, організацій роботодавців, їх об'єднань, саморегулювальних організацій;
- 5) визначає стратегічні цілі, пріоритети та завдання у відповідній сфері державної політики, у вирішенні питань місцевого значення, зокрема у проектах державних і регіональних програм економічного, соціального та культурного розвитку, рішеннях щодо їх виконання;
- 6) впливає на стан навколишнього природного середовища, екологічну, біологічну та генетичну безпеку;
- 7) потребує такого обговорення в інших випадках за рішенням суб'єкта проведення публічних консультацій.

Органи місцевого самоврядування проводять публічне обговорення, якщо обговорюваний проект акта стосується:

- 1) делегування повноважень органів місцевого самоврядування;
- 2) надання пільг, переваг чи встановлення обмежень для окремих суб'єктів господарювання;
- 3) стратегічного плану розвитку територіальної громади та змін до нього;
- 4) символіки територіальної громади.

Публічне обговорення *передбачає*:

- 1) оприлюднення суб'єктом проведення публічних консультацій на онлайн-платформі для публічних консультацій та на своєму офіційному веб-сайті не пізніше ніж за 3 робочих дні до дати його проведення інформації про дату та місце

---

¹¹ крім народних депутатів України, комітетів Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування.

проведення з посиланням на консультаційний документ;

2) інформування заінтересованих сторін про проведення публічного обговорення, зокрема шляхом розсилання визначеним заінтересованим сторонам запрошення взяти участь у публічному обговоренні, поширення інформації у засобах масової інформації, соціальних мережах і публічних місцях;

3) проведення публічних заходів;

4) фіксацію пропозицій, висловлених під час проведення публічних заходів.

Досвід Модельного комітету Верховної Ради України (до прийняття закону)

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

В 2023 р. у містах Луцьку (Волинської області), Рівне (Рівненської області) та у с. Мошни (Черкаської області) відбулись публічні обговорення на тему: «Досвід функціонування інституту старост. Регіональний вимір». У заходах взяли участь представники Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, обласних військових адміністрацій, всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, територіальних громад, громадського й експертного середовища. Під час відкритих діалогів, які проходили у змішаному форматі (онлайн та офлайн), були заслухані презентації підготовленого на запит Комітету дослідження «Аналіз практики застосування законодавства щодо інституту старост» і, на прикладах Вінницької, Волинської, Житомирської, Київської, Рівненської, Черкаської та Чернігівської областей, обговорені проблемні питання створення старостинських округів, затвердження старост, організації їх роботи і виконання повноважень.

За наслідками проведення регіональних обговорень щодо вивчення практики застосування законодавства з питань функціонування інституту старост 14 лип. 2023 р. в Українському національному інформаційному агентстві «УКРІНФОРМ» (м. Київ) Комітет презентував проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану». Це свідчить про те, що відбувся повний цикл публічної політики.

Відеозаписи наведені за посиланнями:

<https://www.youtube.com/watch?v=myQSrcWUI0E> (м. Луцьк),

<https://www.youtube.com/watch?v=AVnxqVkSHuc> (м. Рівне),

<https://www.youtube.com/watch?v=MazOY20obcs> (с. Мошни),

https://www.youtube.com/watch?v=3iOC_YA9T38 (м. Київ).

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Публічні консультації, присвячені окремим аспектам здійснення соціального діалогу в Україні, були проведені 22 черв. 2023 р. в режимі відеоконференції. Участь у заході взяли народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, Національної служби посередництва і примирення, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, об'єднань профспілок, організацій роботодавців, наукових установ, громадських організацій, а також Міжнародної організації праці. Під час заходу було обговорено проблемні питання розвитку соціального діалогу в Україні, перспективи перезавантаження чинної моделі соціального діалогу, у тому числі шляхом залучення представників громадянського суспільства, та зміну підходів до визначення критеріїв репрезентативності його сторін.

Публічні консультації відбулись за сприяння Програми USAID «РАДА: наступне покоління».

Детальніше про них можна ознайомитись за посиланнями: https://komspip.rada.gov.ua/documents/publiczny_konsultazii/76325.html і https://www.youtube.com/watch?v=A_VHbG2n994

Публічні консультації на тему: «Міжнародний досвід організації та функціонування служби ветеранського патронату» були проведені 13 лист. 2023 р. в режимі відеоконференції. У дискусії, присвяченій міжнародному досвіду підтримки та супроводу ветеранів як складовій майбутньої Єдиної наскрізної державної політики у справах ветеранів, а також особливостям шефської підтримки демобілізованих військовослужбовців в Україні, взяли участь понад 120 осіб: народні депутати України, представники міжнародних організацій і посольств, центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представники наукової спільноти та громадських організацій. Публічні консультації відбулись за сприяння Програми USAID «РАДА: наступне покоління».

Детальніше про публічні консультації можна ознайомитись за посиланнями: <https://www.rada.gov.ua/en/news/News/243747.html>, <https://www.youtube.com/watch?v=ioVY6ma4MaE&t=4890s>

Міжнародний досвід

Словацька Республіка

При міністерствах діють дорадчі органи, з якими проводяться консультації з основних нових пропозицій. Наприклад, міністр економіки заснував Раду з питань ділового середовища, до складу якої увійшли представники Словацької промислової палати та інших бізнес-асоціацій. Законопроекти та політичні пропозиції, що стосуються економічних і соціальних питань, обговорюються в рамках Ради соціально-економічної угоди.

Данія¹²

Для консультування з громадянським суспільством державні установи створюють вузько спеціалізовані консультативні органи. У 2005 р. була створена Рада з глобалізації, яка складалася з високопоставлених представників профспілок, промислових організацій, компаній, освітньої та дослідницької спільноти на чолі з Прем'єр-міністром Данії. За допомогою проведених низки засідань і дебатів Уряд отримав поради щодо Стратегії Данії у світовій економіці. З 2009 р. замість цієї Ради діє Форум розвитку (Vækstforum, Growth Forum), як консультативна установа при уряді Данії, що охоплює значно більше сфер політики.

Німеччина¹³

Діалогові форуми відбуваються у формі конференцій, круглих столів чи інтернет-консультацій, ініційованих окремими міністерствами з конкретних питань, наприклад, інтеграція конкретних соціальних груп меншин у суспільство (Німецька ісламська конференція, ініційована Міністерством внутрішніх справ у 2006 р.). Діалогові форуми охоплюють широкий спектр політичних питань, включаючи питання прав людини, політики розвитку та екологічної політики. Вони використовуються не лише для консультацій, а й для формування або реалізації конкретної політики, урядових стратегій (включаючи інформаційні кампанії).

Отже, **перевагами** публічного обговорення є побудова діалогу (обмін думками), дебатів (переконання учасників у власних аргументах і твердженнях) і переговорів (узгодження спірних моментів, вироблення спільної позиції).

Водночас, існують і певні **складнощі** з його проведення: значні витрати ресурсів (людських, фінансових, матеріально-технічних, інших) на їх проведення, обмежене коло залучених заінтересованих осіб.

---

¹² EU Member States' Consultation with Civil Society on European Policy Matters. URL : https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/19357/EUDO_Report_2011_04.pdf

¹³ EU Member States' Consultation with Civil Society on European Policy Matters. URL : https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/19357/EUDO_Report_2011_04.pdf

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Публічні консультації сприяють відкритості процесів і підвищують ефективність управління на всіх рівнях. Отримана під час їх проведення інформація дозволяє зрозуміти прийнятність заінтересованими сторонами конкретної політики, нормативно-правового акта. Крім того, публічні консультації доцільно використовувати при проведенні оцінки регуляторного впливу.

Загальні рекомендації до проведення публічних консультацій:

1. Алгоритм проведення публічних консультацій має поширюватись на всіх суб'єктів правотворчої діяльності без виключень.
2. Публічні консультації не слід проводити напередодні або під час загальнонаціональних і місцевих виборів, референдумів тощо.
3. Для чіткішого розуміння та формулювання проблемного питання, вирішення якого потребує проведення публічних консультацій, перед їх проведенням бажано провести неформальні зустрічі з експертами.
4. Для ефективного проведення публічних консультацій, зокрема у формі публічного обговорення, доцільно визначити джерела фінансування та скласти кошторис витрат на підготовку та проведення відповідних заходів.
5. Для підвищення ефективності публічних консультацій доцільно проводити моніторинг, а також оцінювати вплив, витрати і вигоди від запропонованих варіантів політики.
6. По завершенню публічних консультацій проводити коротке опитування (анкетування) щодо оцінки заінтересованими сторонами процесу проведення консультацій для врахування зауважень та усунення недоліків у майбутньому.
7. Електронні консультації доцільно проводити на Єдиній онлайн-платформі для публічних консультацій, на якій висвітлювати всі проекти нормативно-правових актів та інші матеріали, у тому числі консультаційний документ і пропозиції від заінтересованих сторін, що виносяться суб'єктами проведення публічних консультацій, визначеними законодавством України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Публічні консультації онлайн: крок за кроком. URL : <https://www.ed-era.com/anticorr-materials/ndi-pdf.pdf>

Посібник щодо проведення публічних консультацій. URL : https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/manual_on_public_consultations_icps_.pdf

Публічні консультації у Верховній Раді України : посібник.

ДОДАТОК 1 План проведення публічних консультацій

I. ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

1. Формулювання теми, мети та завдань проведення публічних консультацій.
2. Визначення джерел фінансування проведення публічних консультацій, відповідальної особи за організацію їх проведення.
3. Формування переліку стейкхолдерів, їх груп.
4. Встановлення форми та методів проведення публічних консультацій: електронні консультації, адресні консультації, публічне обговорення.
5. Підготовка та оприлюднення консультаційного документа.
6. Інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій.

II. ОСНОВНИЙ ЕТАП

1. Проведення публічних консультацій (відповідно до обраної форми).
2. Збір та аналіз пропозицій, отриманих від заінтересованих сторін.

III. ЗАКЛЮЧНИЙ ЕТАП

1. Підготовка звіту про результати проведення публічних консультацій.
2. Оприлюднення звіту.

---

¹⁴ наведені як зразки і пропозиції.

Рекомендації щодо проведення публічного обговорення

1. Скласти список учасників (ПІБ, посада, контакти).
2. Сформувати перелік послуг і вимоги до них, наприклад:

Послуга	Вимоги
Назва, дата і час проведення публічних консультацій	
Тривалість заходу (кількість годин/днів і ночей)	
Місце проведення: населений пункт, назва локації (за потреби)	
Контактна особа з організаційних питань	
Орієнтовна кількість учасників заходу	
Зала проведення: розмір і форма зали, формат розсадки учасників, якісні й кількісні вимоги до меблів, обладнання, освітлення, акустики тощо	
Технічний супровід: яка техніка потрібна: проєктор, екран, його розмір, відеозаписуюча техніка, колонки, мікрофони тощо)? В якій кількості? Яка потрібна онлайн трансляція?	
Послуги перекладача (іноземна мова, сурдопереклад)	
Послуги фотокореспонденту (який період часу?)	
Проживання: місце розташування готелю, кількість ночей, вимоги до готелю і номерів, кількість номерів, список осіб на поселення, замовлення харчування, вимоги до меню (уподобання), додаткові умови.	
Кейтерінг на заході: кількість днів, годин, замовлень, вимоги до меню (уподобання).	
Логістика: вид транспорту, кількість місць (туди і назад), список осіб (ПІБ), вимоги до транспорту. Трансфер: умовний маршрут, кількість місць, список осіб (ПІБ)	
Роздаткові матеріали, продукція типографії (вказати що саме, вимоги до продуктів)	
Банер, брендвол (транспортування, встановлення на місці проведення заходу)	
Технічний, організаційний офлайн супровід	

3. Скласти Програму заходу та реєстраційний лист учасників заходу.
4. Організувати розсилку запрошень та отримати зворотній зв'язок.
5. Забезпечити інформаційний супровід заходу (анонси, новини, онлайн-трансляції тощо).

6. Підготувати лист для збору пропозицій від заінтересованих сторін.

7. Сформувати опитувальник з оцінювання заінтересованими сторонами процесу проведення консультацій для врахування зауважень та усунення недоліків у майбутньому.

Складання документів пунктів 3-7 відбувається в довільній формі.

Структура консультаційного документу:

- 1) найменування суб'єкта проведення консультацій, контактна інформація структурного підрозділу або уповноваженої особи, що відповідає за проведення публічних консультацій;
- 2) опис проблеми, яка потребує розв'язання, альтернативні варіанти її розв'язання й обґрунтування варіанта, який пропонується обрати;
- 3) перелік заінтересованих сторін та інформація про можливий вплив на них у разі прийняття відповідного рішення;
- 4) перелік форм і строків проведення публічних консультацій, а також час і місце їх проведення (у разі проведення публічних консультацій у формі публічного обговорення);
- 5) посилання на електронну (поштову) адресу суб'єкта проведення публічних консультацій або посилання на онлайн-платформу для публічних консультацій та/або офіційний веб-сайт суб'єкта проведення публічних консультацій, де здійснюється проведення публічних консультацій, інформація про строки та порядок подання пропозицій;
- 6) строки та спосіб оприлюднення звіту про проведення публічних консультацій.

Консультаційний документ може містити запитання, відповіді на які дають змогу, зокрема, з'ясувати ставлення заінтересованих сторін до пропонованих (альтернативних) варіантів вирішення питань щодо можливого впливу державної політики, проекту акта органу місцевого самоврядування на інтереси заінтересованих сторін, а також зібрати інформацію, необхідну для визначення інших можливих варіантів розв'язання проблеми.

До консультаційного документу можуть також додаватись проект акта (за наявності) й інші матеріали, що є підставою для розроблення такого проекту акта.

Рекомендації для складання консультаційного документу:

1. Вживати зрозумілу заінтересованим сторонам мову (для забезпечення інклюзивності).
2. Чітко прописувати всі етапи процесу проведення публічних консультацій.
3. Споріднені теми з обговорюваного питання об'єднувати у зручний для заінтересованих сторін спосіб.
4. Запитання для відповідей мають бути легкими для розуміння й надання лаконічних відповідей. Перелік потрібно складати з невеликої кількості запитань і в зручній для опрацювання формі, щоб у подальшому їх було легше обробляти.

Форма консультаційного документу

Тема публічних консультацій: _____

1. Найменування суб'єкта проведення консультацій: _____

Структурний підрозділ або уповноважена особа: _____

Контактні дані: _____

2. *Опис проблеми:* _____

Альтернативні варіанти розв'язання проблеми:

- 1.
- 2.
- 3.

Обґрунтування варіанта, який пропонується обрати: _____

Додаткові запитання: _____

3. *Перелік заінтересованих сторін:*

Заінтересована сторона	Інформація про можливий вплив на них у разі прийняття відповідного рішення	Примітки

4. *Порядок проведення публічних консультацій:*

Форма(и) проведення: _____

Строки проведення: _____

Час і місце проведення: _____

5. *Посилання на сторінки, де здійснюється проведення публічних консультацій:*

Онлайн-платформа для публічних консультацій: _____

Офіційний веб-сайт та/або електронна (поштова) адреса суб'єкта проведення консультацій: _____

Порядок подання пропозицій: _____

Строки подання пропозицій: _____

6. *Оприлюднення звіту про проведення публічних консультацій:*

Строки оприлюднення звіту: _____

Спосіб оприлюднення звіту: _____

Додаткові документи:

- 1.
- 2.
- 3.

КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ДОКУМЕНТ

Публічні консультації на тему: «Удосконалення механізму отримання громадянами України компенсації за житло, пошкоджене та знищене внаслідок збройної агресії росії проти України»

Голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування у партнерстві з ГО «Інститут Республіка» запрошує до публічних консультацій громадян, юридичних осіб, чиє житло було пошкоджене, або знищене внаслідок збройної агресії росії проти України, а також народних депутатів, представників міністерств, надавачів послуг, які залучені до механізму компенсацій, представників громадських організацій, інших спеціалістів та експертів з питань даної теми.

В Україні триває програма з компенсацій за пошкоджене/знищене майно, внаслідок російської агресії: громадяни отримують від держави кошти за житло. Закон про компенсацію за пошкоджене або знищене житло під час війни є дуже важливим рішенням для відновлення України та відшкодування шкоди, завданої російською агресією.

Цей закон передбачає компенсацію громадянам, які зазнали втрат та пошкоджень майна внаслідок воєнних дій. Це важливий крок у забезпеченні соціального захисту громадян та допомоги їм у складних життєвих ситуаціях. Програма працює досить результативно, але ми хочемо покращити її. Для цього і проводяться публічні консультації.

Про публічні консультації. Збираємо факти та думки на тему компенсації за пошкоджене/знищене майно від усіх учасників процесу. Особливу увагу звертаємо на типові недоліки, які зустрічаються найчастіше, та на пропозиції щодо шляхів їх подолання. На основі отриманих даних формуємо загальні рекомендації щодо покращення механізму виплати компенсацій.

Наша ціль – зібрати думки громадян та юридичних осіб щодо:

- удосконалення механізму фіксації фактів пошкодження/знищення житла;
- подання та розгляду заяв на отримання компенсації за пошкоджене/знищене житло;
- роботи комісій з розгляду питань щодо надання компенсації;
- фінансування придбання житла з використанням житлового сертифіката;
- отримання у спадщину права на компенсацію за пошкоджене/знищене житло;
- проведення технічної інвентаризації щодо пошкодженого/знищеного житла;
- оцінки пошкодженого/знищеного житла для вчинення нотаріальних дій;
- прийняття судових рішень, пов'язаних з отриманням компенсації за пошкоджене/знищене житло.

Хто проводить?

Голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, за сприяння ГО «Інститут Республіка».

З ким ми консультиємося?

На публічні консультації запрошуються: представники профільних міністерств; народні депутати мажоритарники; голови та депутати громад; особи, що втратили житло або чиє житло було пошкоджено, в тому числі ті, які за свої кошти вже відбудували частину або повністю, а також чиє житло зазнало ушкоджень і знаходиться на тимчасово окупованій території; спадкоємці людей, які втратили житло; представників, які є законними представниками дітей-сиріт, осіб похилого віку, людей, чиє житло зазнало ураження; представники комісій, які приймають рішення про надання/відмову в наданні компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна – люди, які приходять до пошкодженого житла; незалежні українські та міжнародні експерти; профільні ГО; технічні інвентаризатори; оцінювачі майна; представники ГО, які входять та які не входять до комісій, але цікавляться роботою комісій і знаються на проблематиці; представники Фонду держмайна; судді; нотаріуси; представники «Укрпошти» та інші громадяни та юридичні особи, які цікавляться питанням компенсації.

Формат публічних консультацій.

Публічні консультації складаються із трьох подій і відбудуться у форматі онлайн-обговорення на Zoom-платформі. Під час подій присутні учасники будуть працювати у робочих групах і зможуть висловити свої пропозиції щодо поліпшення механізму компенсації за пошкоджене чи знищене майно.

Разом із тим, до публічних консультацій можна буде долучитись, заповнивши електронну анкету. Таким чином люди, які не долучаться до консультацій на Zoom-платформі, зможуть висловити свої пропозиції та ідеї.

Коли відбудуться онлайн-обговорення?

В кінці вересня – на початку жовтня. Будуть три окремі онлайн-зустрічі, в яких братимуть участь представники різних частин України, постраждалих від російської агресії:

I) 20 вересня (з 16:00 до 18:15) – напрям «Північ» (для учасників які представляють північні та західні області України);

II) 27 вересня (з 10:00 до 12:30) – напрям «Схід» (для учасників, які представляють східні та центральні області України);

III) 3 жовтня (з 10:00 до 12:30) – напрям «Південь» (для учасників, які представляють південні області України та АР Крим).

Результат публічних консультацій.

На основі пропозицій громадян будуть внесені зміни до Закону України № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України» та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України. Разом з цим, напрацювання будуть передані відповідним державним органам з метою удосконалення своїх нормативно-правових актів. Пошук агентів змін в регіонах.

За додатковою інформацією звертайтеся:

Дані контактної особи

Довідка: Публічні консультації відбуваються в рамках проекту «Парламент та громадяни: відкритий діалог у період війни», що реалізується ГО «Інститут Республіка» в межах Програми USAID «РАДА: наступне покоління», що виконується ГО «Інтерньюз Україна».

ДОДАТОК 3

Звіт про результати проведення публічних консультацій

Структура звіту:

- 1) найменування суб'єкта проведення публічних консультацій;
- 2) предмет (тема) публічних консультацій;
- 3) найменування юридичних осіб, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб, які взяли участь у публічних консультаціях;
- 4) інформація про заходи, проведені в рамках публічних консультацій;
- 5) узагальнена інформація про пропозиції, що надійшли до суб'єкта проведення публічних консультацій за результатами таких консультацій, а також про врахування або відхилення пропозицій з обґрунтуванням прийнятого рішення.

Рекомендації для складання звіту:

1. До процесу збору й аналізу пропозицій можна залучати експертів чи консультантів.
2. Обов'язково оцінювати досяжність мети і поставлених завдань проведення публічних консультацій, якість проведення консультацій та отриманих результатів.

Форма звіту про результати проведення публічних консультацій

1. Найменування суб'єкта проведення публічних консультацій: _____

Структурний підрозділ або уповноважена особа: _____

2. Предмет (тема) публічних консультацій: _____

3. Інформація про учасників публічних консультацій:

Кількість учасників: _____

(список учасників додається за потреби).

4. Інформація про заходи, які були проведені в рамках публічних консультацій:

Дата оприлюднення консультаційного документа: _____

Форма проведення консультацій: _____

Спосіб інформування заінтересованих сторін: _____

Дата проведення публічних консультацій: _____

Місце проведення: _____

5. Інформація про врахування пропозицій та зауважень, що надійшли до суб'єкта проведення публічних консультацій:

Інформаційна таблиця
про результати проведення публічних консультацій

№ з/п	Автор пропозиції або зауваження	Пропозиція та зауваження заінтересованої сторони	Враховано, у т.ч. частково / не враховано, поясненням причини відхилення

Дата складання звіту: _____

П.І.Б., посада відповідальної особи: _____

Додатки до звіту:

- проект акта, щодо якого проводили публічні консультації (за наявності);
- доопрацьований проект акту (за наявності);
- інші матеріали.

